

Pri príležitosti stého výročia založenia DHZO Ratkovo pripravila obec Ratkovo svojim hasičom prekvapenie. Venuje im slávnostnú hasičskú štandardu ako znak vyjadrenia vďaky a ako odmenu za všetky služby, ktoré vykonávajú v prospech obce. Po jej posvätení predstaviteľmi najzastúpenejších cirkví v Ratkove (za ECAV – ThDr. Danica Fojtíková a za RKC – Radovan Petrek, ThLic.) bude zástava slávnostne odovzdaná vedením obce hasičskému zboru.

Hrdo sledujeme, ako sa v rodinách odovzdáva členstvo medzi hasičmi z pokolenia na pokolenie, hasičský zbor v Ratkove sa neustále omladzuje a je krásne, že mladí sú aj doma vedení k úcte voči tomuto „povolaniu“, robia to s radosťou, s hrdosťou, zo srdca. Veľká vďaka za to, že sú ochotní venovať sa požiarnictvu najmä vo svojom voľnom čase. Poďakovanie patrí všetkým, aj tým, ktorí už nie sú medzi nami.

Zdroje: Kronika obce Ratkovo, Brožúra k 75. výročiu DHZ Ratkovo

Fotografie: historické získané z Albumu obce Ratkovo a aktuálne od občanov obce a dobrovoľných hasičov (Bc. Lukáš Pafčo, Dalibor Frkáň, Martin Volna, Mgr. Patrícia Milancová, Vladimír Kiša)

Zostavila: Mgr. Jana Kišová, PhD., kronikárka obce Ratkovo

100 ROKOV DHZO HASIČI

Z HISTÓRIE

Hasičský zbor v Ratkove bol založený 8. marca 1925 s 15 členmi. Požiare v obci v minulosti boli dosť časté, keďže domy a hospodárske budovy boli väčšinou drevené.

Naši predkovia zažili veľkú povodeň 23. – 25. augusta 1813, keď im voda zobrala všetky obydlia. Namiesto nich zostali po povodni len 3 hrušky. Hovorí sa, že voda jednému zoberie a inému donesie, ale oheň všetko spáli, takže zostane len popol. Po tejto udalosti sa obec „prestahovala“ na kopec Ratkovič. Asi v roku 1903 bol požiar v dome Juraja Vaňku, ktorý sa rozšíril na šesť obytných domov aj s hospodárskymi stavbami. 15. októbra 1935 zhorel celý obytný dom aj s hospodárskymi budovami Jánovi Kostrovi. 22. augusta 1936 zhorelo humno Ondrejovi Tva-rožnému u Calíkov. Ďalej horelo humno Jozefovi Šišťkovi č. 14 v 60. rokoch a humno Elene Poliakovej, rod. Frkáňovej v 70. rokoch. Mimoriadne bohatý rok na požiare bol rok 2001. V záznamoch sa nachádza údaj až o 4 požiaroch v tomto roku: 10. júna zhorelo humno opusteného domu Šišťkovicov č. 31 na rázcestí, 4. októbra zhorelo humno a strecha rodinného domu č. 3 Bohuša Poliaka, 12. novembra zhoreli do tla maštaľ, humno a prístavba rodinného domu P. Bielčíka a 13. novembra zhorelo 7 humien na hornom konci dediny. Požiar bol pravdepodobne založený, horelo 2 noci po sebe, a preto sa občania (medzi nimi najmä hasiči) podujali v noci obec strážiť a hliadkovať. V roku 2004 bol zaznamenaný požiar v dome č. 7 a v roku 2007 znova horel dom na rázcestí.

Uvádza sa, že v roku 1930 v obci žilo 138 občanov, v súčasnosti v roku 2025 má obec 208 obyvateľov.

Domy a hospodárske budovy sa stavali drevené, pokryté slamou a šindľom. Neskôr už murované z tehly, betónových kvadri s krytinou zo škridle, eternitu alebo plechu.

Keďže sa zo strachu pred povodňou naši predkovia vystaňovali na kopec vo výške asi 15 metrov od Váhu, bol v Ratkove veľký problém s vodou. Na dolnom konci dediny boli tri studne, a to prvá v záhrade Schlezingera, druhá a tretia poniže zvonice na obecnom priestranstve.

Všetky boli vymurované kameňom. Neskôr k nim pribudla nová studňa už z betónových skruží na drevený val, kde sa reťazou púšťalo dolu a hore vedro s vodou. Na hornom konci v Studnici boli tiež dve studne murované z kameňa. Na jednej bol namontovaný drevený žeriav, ktorý sa sklápala drevenou žrdou s primontovaným vedrom.

Studňa na Dielci v roku 2005

V dedine nebol žiadny potok iba jarok, ktorý sa plnil vodou v jarných mesiacoch pri topení snehu alebo v lete počas dažďov. V neskoršej dobe pribudli studne vo dvoch ôsmich občanov. Situáciu s nedostatkom vody riešili ľudia výstavbou prístupových ciest k priehrade pod Ratkovom. V prípade požiarov sa museli spoľahnúť na miestne studne, ktorých výdatnosť však nebola postačujúca a mnohokrát boli odkázaní na pomoc okolitých hasičských zborov. Napríklad v prípade požiaru humna v roku 1965 na hornom konci dediny boli dve studne vyprázdnené už za 10 minút a potom bola vítaná už len pomoc od okolitých susedov, hlavne požiarnikov z Turian s plnou cisternou vody.

Až v roku 1974 sa v obci vybudoval obecný vodovod. Tak sa vyriešil problém s pitnou vodou a najmä pohotovosť pri požiaroch. Výstavba trvala 4 roky a jeho význam občania oceňujú doteraz.

Významným krokom bolo aj vybudovanie požiarnej nádrže uprostred obce v roku 1975, ktorá bola hasičom odovzdaná do užívania pri príležitosti 50. výročia založenia Hasičského zboru. Táto nádrž má rozmery 25x12 metrov, v lete slúžila ako kúpalisko, v zime zas ako klzisko. Vybudovaná bola vo volebnom období Ondreja Frkáňa.

Požiarna nádrž v letných mesiacoch fungovala ako kúpalisko

USTANOVUJÚCA SCHÔDZA HASIČOV

Z požiarňických dokladov sa dozvedáme, že ustanovujúca schôdza hasičov v Ratkove sa konala 15. marca 1925. V tento deň sa stali zakladateľmi požiarnej jednotky v obci títo občania: veliteľ – Rudolf Nitriansky a ďalší požiarnici: Jozef Frkáň, Jozef Hičík Balej, Jozef Tvarožný, Anton Nitriansky a Pavol Gallo.

Dňa 1. apríla 1925 boli prijatí za členov ďalší občania: Ján Bella, Andrej Tvarožný ml., Andrej Plž, Jozef Plž.

Dňa 16. novembra 1925 k nim pribudli: Ján Sporka, Elena Schlezinger, Juraj Šišíka, Ondrej Šišítka, Katarína Dzurian, Ján Kapusta, Pavol Bella, Štefan Getta, Ján Šišítka – Jánošík a Ondrej Vaňko.

Z prostriedkov hasičského zboru bola zakúpená látka na rovnošaty, ktorých ušitie si potom hradili požiarnici sami. Od začiatku tiež odoberali časopis "**Hasičské listy**".

Zakladajúci hasiči – najstarší v Brezine pri kole – na zábave v roku 1927:

zľava dolu: Pavol Janota, Jozef Šišítka, Pavol Bella, veliteľ Ján Kostra, Ondrej Sporka, Ondrej Tvarožný č. 1; **zľava hore:** Ján Tvarožný, Jozef Plž, Jozef Tvarožný č. 21, Ján Bella, Ondrej Vojtko, Pavol Fúčela

Hasiči na cvičení v Krpeľanoch pod škapou asi z roku 1950:

zľava hore: Ondrej Tvarožný č. 20, Jozef Raffaj, Ján Janota, Ondrej Plž, Jozef Bella, Jozef Frkáň, Ondrej Šišítka; **zľava dolu:** Ján Bella č. 26, Michal Drobný, Ondrej Bella č. 8, Ján Plž, Miloš Sporka, Jozef Getta č. 17

HASIČSKÁ TECHNIKA

Vo svojich začiatkoch nemali ratkovskí hasiči žiadnu požiarnu techniku, až od 20. júna 1928 vlastnili ručnú striekačku, ktorú uchovávali v obecnej zvonici – kým nebola dokončená výstavba kultúrneho domu v r. 1960. Tam boli prispôsobené pivničné priestory pre striekačku ako aj priestory pre sklad i schôdze a školenia členov vtedy DPO (Dobrovoľnej požiarnej ochrany). S touto ručnou striekačkou získali viaceré úspechy v rámci požiarňických súťaží aj v časoch, keď sa už objavovali aj motorové striekačky. „Do boja“ nastupovali rozkazom veliteľa: „Štyria chlapi ku striekačke a piaty ku črevám!“

4. januára 1958 dostali naši požiarníci od ONV Okresnej inšpekcie PO Martin motorovú striekačku PS-8 s príslušenstvom. Na odbornú obsluhu mali vyškoleného strojníka Jána Plíža, ktorý úspešne vykonával túto prácu niekoľko rokov a druhým výkonným strojníkom bol Ondrej Janota. Problém s premiestňovaním striekačky bol až do roku 1966, kým MNV Ratkovo nezakúpilo vyradené auto T 805 po generálnej oprave zo Snahy Turany (ŠPZ MT 10 – 45). Jeho vodičom bol Július Bella. V neskoršej dobe bol zo Snahy Turany zakúpený aj GAZ a na úschovu auta bola zakúpená garáž z Prefy Sučany.

Tatra 805 a požiarnické družstvo na cvičení v Turčianskej Štiavničke pri oslave štiavnickej „100-ročnice“

V súčasnosti je DHZO Ratkovo zaradený do kategórie „B“ a vo svojej aktívnej výbave má vozidlo Iveco Daily, vozidlo Avia a protipovodňový vozík. Z historických kúskov sú to príviesné vozíky PS 8 a PS 12 a historická ručná striekačka.

Historická ručná striekačka zakúpená 20. 6. 1928

18. júna 2022 bola hasičom slávnostne odovzdaná do užívania nová prístavba hasičskej zbrojnice. DHZO získal prostriedky na ňu jednak z Ministerstva vnútra SR, no čiastočne prispela aj obec Ratkovo za starostovania Rastislava Frkáňa. Za vznikom prístavby hasičskej zbrojnice je však predovšetkým kus odhodlania našich hasičov, ktorí sa do práce pustili aj na úkor vlastného voľného času. Pri jej výstavbe hasiči odpracovali viac ako 550 brigádnických hodín.

Ratkovskí hasiči pri slávnostnom odovzdaní prístavby hasičskej zbrojnice v roku 2022

SPOLUPRÁCA SO SUSEDNÝMI ZBORMI

Od samého vzniku hasičského zboru v Ratkove bola vytvorená spolupráca medzi hasičskými zbormi z okolia (Šútovo, Turany, Krpeľany, Nolčovo, Podhradie), ktoré sa vzájomne podporovali, navštevovali, usporadúvali rôzne cvičenia i súťaže. Tieto výnimočné vzťahy a spolupráca pretrvávajú dodnes.

PRACOVNÁ ČINNOSŤ POŽIARNIKOV

Hlavnou úlohou hasičov má byť prevencia, t. j. požiarom predchádzať. V prípade však, že požiar vznikne, majú ho úspešne zlikvidovať. V minulosti boli hasiči zvolávaní hlasom požiarnej trúby, ktorej dlhodobým trubačom v obci bol Ondrej Bella č. 8. Z jeho hasičskej trúby zneli rôzne melódie. V súčasnosti vysiela hasičov na zásah Operačné stredisko Krajského riaditeľstva HaZZ v Žiline telefonátom veliteľovi DHZo.

Požiarníci tiež uskutočňovali preventívne prehliadky v obytných domoch a hospodárskych budovách a potom aj mnohé hliadky najmä v čase žatvy a mlatby.

Po vyhlásení poplachu sa musel každý požiarnik dostaviť pred požiarnu zbrojnicu najneskôr do 15 minút. Za neospravedlnený nástup sa trestalo finančnou pokutou od 5 do 20 Kčs. Väčší priestupok býval hlásený na vyššie orgány a nedisciplinovaným požiarnikom boli dokonca odobraté aj uniformy požiarnika.

Bývalo pravidlom či dobrým zvykom, že prítomnosť požiarnika na výročnej schôdzi bola len v požiarnickej uniforme.

KULTÚRNE PODUJATIA A ŽIVOT V OBCI

Hasiči predstavujú veľmi významnú súčasť obecného spoločenstva aj v súčasnosti. Participujú na mnohých spoločenských podujatiach v obci. Kalendárny rok začína ich fašiangovým sprievodom v maskách po celej obci, ktorý býva spravidla završený tradičnou fašiangovou zábavou. V ich rézii je aj Stavanie mája, pálenie Jánskej vetry a podieľajú sa tiež na programe Dňa obce, ktorý sa už tradične spája aj s hasičskou súťažou.

Jánska vatra postavená tradične na Hradisku pripravená na pálenie v roku 2000

Fašiangový sprievod hasičov dedinou 1. 3. 2025

Naši hasiči sa tiež zúčastňujú rôznych súťaží v okolí a rovnako usporadúvajú vlastnú hasičskú súťaž, na ktorej sa zúčastňujú aj hasiči z okolitých obcí. Táto súťaž je v okrese Martin unikátna. Iba v Ratkove sa totiž súťaží spôsobom imitácie reálneho zásahu hasičov. Takto sa realizuje od roku 2016 po tom, čo do výbavy DHZO Ratkovo pribudlo v roku 2015 vozidlo Iveco Daily.

Družstvo starších hasičov pripravené na zásah počas hasičskej súťaže v Ratkove 2018

Ratkovskí hasiči súťažia až s dvomi mužstvami – mladší a starší alebo označovaní ako mužstvo A a mužstvo B. V rámci súťaží sa od roku 2018 pravidelne predstavujú aj dve detské družstvá (predškolační a školáci), ktoré popri DHZO Ratkovo fungujú pod vedením Lenky Pafčovej a ktoré sa už so svojím zásahom predstavili aj na súťažiach v okolitých obciach.

*Útok mladších detí
18. 6. 2022*

*Družstvo starších detí
18. 6. 2022*

*Družstvo mladších hasičov
získalo 1. miesto*

Tradíciu hasičských súťaží v Ratkove dosiaľ prerušili len dva covidové roky a po nich sme v rokoch 2023 a 2024 mali možnosť zažiť aj zimné súťaže na snehu. V súťaži o putovný pohár starostu obce Ratkovo vďaka našim hasičom zostal tento pohár väčšinou doma.

Družstvo domácich hasičov počas „katarínskej“ súťaže na snehu v roku 2023

Po súťaži sa zväčša koná aj voľná zábava dnes už v novej Brezine v časti Škutiny. Kedysi sa zábavy konávali v brezovom háji pod ratkovským cintorínom smerom k šútovsko-ratkovskej železničnej stanici, ktorý je dnes zaplavený vodou z krpelianskej priehrady. Jedna z prvých takýchto kultúrnych udalostí sa v Ratkove konala už 4. septembra 1927 (fotografia č. 3). Ide tiež o tradíciu, ktorá pretrváva takmer od začiatku hasičstva v Ratkove – vrátane výzdoby tanečného „parketu“, briezками vytvoreného tanečného kola len s malým otvorom pre vstup doň. Briezky bývajú dozdobené množstvom stužiek, najčastejšie vo farbách obce – bielej, žltej a červenej.

V súčasnosti má DHZO Ratkovo 30 členov (1 ženu a 29 mužov). Zoznam členov DHZO Ratkovo pri 100. výročí v roku 2025 je nasledovný:

Bielčík Lukáš (predseda)

Frkáň Dalibor (revízor)

Frkáň Lukáš

Frkáň Rastislav (starosta obce)

Frkáň Tomáš

Hvasta Michal

Kiša Patrik

Kiša Vladimír

Košťan Vladimír Pavol

Lacko Tomáš

Pafčo Lukáš

Pafčová Lenka (referentka mládeže)

Pľž Branislav

Pľž Juraj

Pľž Radovan (preventívár)

Šišťka Miroslav

Thomka Ľubomír

Tvarožný Jozef

Vaňko Radoslav

Vaňko Vladimír

Vojtko Dušan

Vojtko Ján

Vojtko Marek (veliteľ)

Vojtko Martin

Vojtko Vladimír

Volna Ján st.

Volna Ján ml.

Volna Jaroslav (pokladník)

Volna Martin (tajomník)

Volna Radovan (strojník)